

Матюха Микола Миколайович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і аудиту

Київський національний університет технологій та дизайну

Матюха Николай Николаевич

кандидат экономических наук,

доцент кафедры учета и аудита

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Matyukha Nikolai

PhD in Economic,

Associate Professor of the Department of Accounting and Audit

Kyiv National University of Technology and Design

Головка Ангеліна Валеріївна

магістрант кафедри обліку і аудиту

Київського національного університету технологій та дизайну

Головка Ангелина Валерьевна

магистрант кафедры учета и аудита

Киевского национального университета технологий и дизайна

Holovko Anhelina

Master of the Department of Accounting and Audit of the

Kyiv National University of Technology and Design

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА ФИНАНСОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ

IMPROVING THE ORGANIZATION OF FINANCIAL INVESTMENT ACCOUNTS IN BUILDING ENTERPRISES

Анотація. У статті розглянуто питання організації обліку фінансових інвестицій згідно з чинним законодавством. Робота містить теоретико-методологічні аспекти розкриття категорії «фінансові інвестиції» як об'єкту організації обліку, в умовах розвитку ринкових відносин. Наведено висновки та пропозиції щодо удосконалення організації обліку фінансових інвестицій на будівельних підприємствах.

Ключові слова: організація обліку, фінансові інвестиції, будівельна галузь.

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы организации учета финансовых инвестиций согласно действующему законодательству. Работа содержит теоретико-методологические аспекты раскрытия категории «финансовые инвестиции» как объекта организации учета, в условиях развития рыночных отношений. Приведены выводы и предложения по совершенствованию организации учета финансовых инвестиций на строительных предприятиях.

Ключевые слова: организация учета, финансовые инвестиции, строительная отрасль.

Summary. The article deals with the issues of accounting for financial investments in accordance with the current legislation. The work contains theoretical and methodological aspects of the disclosure of the category «financial investment» as an object of accounting, in the context of the development of market relations. The conclusions and suggestions on improvement of organization of accounting of financial investments at construction enterprises are presented.

Key words: accounting organization, financial investments, construction industry.

Актуальність. Актуальність теми дослідження Організації обліку фінансових інвестицій, набуває неабиякого характеру в умовах становлення та розвитку вітчизняного фінансового ринку, становленні нових підприємницьких структур. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою, з високим рівнем соціальної забезпеченості населення свідчить про те, що найкоротшим шляхом піднесення на якісно новий рівень розвитку продуктивних сил будь-якої держави є оптимальне використання її інвестиційного потенціалу. Для України господарська діяльність в умовах активних інвестиційних процесів є недостатньо розвинутою. Особливої уваги заслуговує вирішення проблеми розвитку інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності в період ринкової трансформації, в час, коли економіка у зв'язку з перефільюванням більшості підприємств потребує прийняття зважених ефективних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогодні питання вибору механізму організації обліку фінансування будівництва є предметом дискусій серед вітчизняних вчених і практиків, серед яких можна відзначити В. В. Бабича, Ф. Ф. Бутинця, В. Г. Швеця та інші. Саме ряд дискусійних питань, що виникають в процесі організації обліку потребують вирішення та постійного удосконалення для покращення інформаційного забезпечення прийняття рішень.

Метою статті є визначення шляхів вдосконалення організації обліку фінансових інвестицій на підприємствах будівельної галузі.

Виклад основного матеріалу. Облік фінансових інвестицій на підприємствах та надання користувачам інформації про них, у фінансовій звітності, повинні відповідати вимогам Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [3].

Відповідно до закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиція — це господарська операція, яка передбачає придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно [3].

При організації обліку фінансових інвестицій підприємства важливим є їх розподіл на поточні та довгострокові фінансові інвестиції. Під поточними фінансовими інвестиціями розуміють — інвестиції на термін, що не перевищує один рік та можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент. Довгостроковими вважають фінансові інвестиції на період понад один рік, а також всі інвестиції, що не можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент.

Організація обліку фінансових інвестицій вважається раціональною, коли передбачається дотримання системного підходу, врахування взаємодії різних методів обліку та підпорядкування загальним економічним визначенням оперативного та стратегічного управління діяльністю підприємства.

Головною метою організації обліку фінансових інвестицій на підприємствах є забезпечення об'єктивної оцінки, повного відображення та своєчасного реєстрування в облікових реєстрах операцій, що пов'язані з фінансовими інвестиціями. Організація обліку узагальнює інформацію про такі операції у звітності з метою забезпечення інформаційних потреб зацікавлених осіб, а також дає змогу проведення аналізу та аудиту для зростання інформаційної ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Організація обліку фінансових інвестицій традиційно включає ведення первинного, аналітичного, синтетичного обліку та узагальнення інформації у формах звітності.

Первинний облік є підставою отримати необхідну інформацію про досліджуваний суб'єкт в аналітичному розрізі. Аналітичний облік накопичує дані про окремі інвестиції в асоційовані, дочірні підприємства та в спільну діяльність, а також еквіваленти грошових коштів. Узагальнення даних проводиться на синтетичних рахунках в залежності від класифікаційних ознак фінансових інвестицій на рахунках 35 «Поточні фінансові інвестиції» та 14 «Довгострокові фінансові інвестиції».

Інформація про рух поточних фінансових інвестицій узагальнюється на рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції», призначеному в аналітичному розрізі по інвестиціях в акції, облігації, депозитні сертифікати, придбані з метою перепродажу протягом дванадцяти місяців.

Для обліку довгострокових інвестицій використовується рахунок 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». Рахунок призначений для систематизації інформації про наявність та рух довгострокових інвестицій (вкладень) в аналітичному розрізі по цінних паперах інших підприємств, облігаціях державних та місцевих позик, статутного капіталу інших підприємств, створених на території країни та за кордоном [1].

Важливим аспектом організації обліку фінансових інвестицій на підприємстві є їх оцінка, яку можливо та необхідно здійснювати за різними методами залежно від способу їх придбання та вибуття. Тобто, оцінку фінансових інвестицій необхідно здійснювати на кожному етапі організації обліку інвестора (рис. 1).

На першому етапі інвестиції оцінюються за первісною вартістю, яка складається з ціни придбання, комісійних винагород, мита та податків, а також всіх затрат, що безпосередньо пов'язані з придбанням фінансових інвестицій.

Другий етап включає визначення — переоціненої вартості, яка проводиться на основі справедливої, амортизованої та за методом участі в капіталі. Якщо придбання фінансової інвестиції здійснюється шляхом обміну на цінні папери власної емісії, або обміну на інші активи, то собівартість такої інвестиції визначається за справедливою вартістю переданих активів.

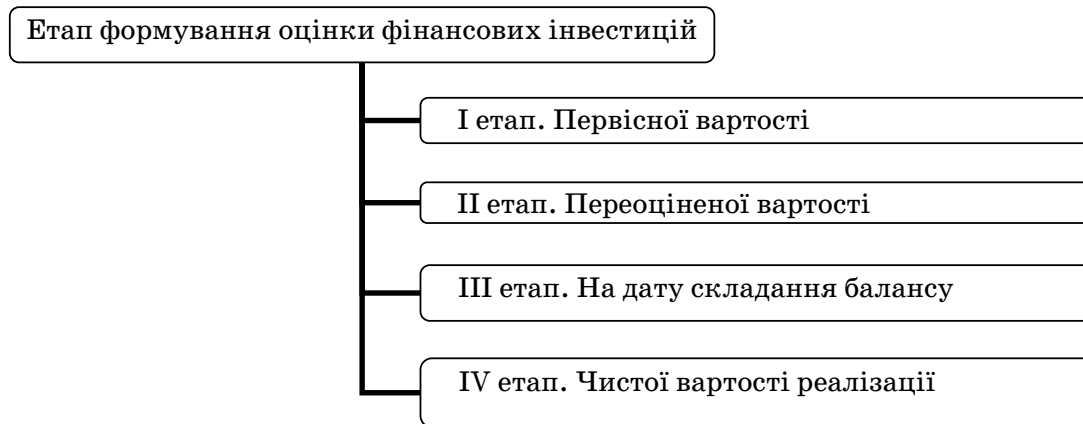

Рис. 1. Формування оцінки інвестицій з метою відображення в обліку та звітності будівельних підприємств

Третій етап передбачає визначення вартості інвестицій на дату складання балансу, що відрізняється від первісної оцінки. Фінансові інвестиції (крім інвестицій, що утримуються підприємством до їх погашення або обліковуються за методом участі в капіталі) на дату балансу відображаються за справедливою вартістю. Фінансові інвестиції, справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, відображаються на дату балансу за їх собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції [1].

Фінансові інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення, відображаються на дату балансу за амортизованою собівартістю фінансових інвестицій. Різниця між собівартістю та вартістю погашення фінансових інвестицій (дисконт або премія при придбанні) амортизується інвестором протягом періоду з дати придбання до дати їх погашення за методом ефективної ставки відсотка.

На четвертому етапі оцінка здійснюється за чистою вартістю реалізації. Чиста вартість реалізації проводиться за ідентифікованою собівартістю, середньозваженою собівартістю або ж методом ФІФО.

Розглянувши особливості оцінки та організації обліку фінансових інвестицій можна визначити ряд проблем з якими стикаються сучасні будівельні підприємства України. До них можна віднести:

- проблеми оцінки прибутку (збитку) від операцій з дочірніми, асоційованими та спільними підприємствами;
- облік фінансових інвестицій у непов'язані сторони.

Шляхами вирішення визначених проблем є:

- зміна методу участі в капіталі на метод оцінки здійснених фінансових інвестицій за їх собівартістю;
- відображати метод оцінки за правилом нижчої ціни в обліку на рахунках резерву під знецінення довгострокових та втрат від знецінення поточних фінансових інвестицій і резервів на зменшення вартості фінансових інвестицій.

Висновок. Отже, організація обліку фінансових інвестицій на будівельних підприємствах має охоплювати процес від первинної реєстрації економічної інформації до складання звітності, який поділяють на первинний, аналітичний та синтетичний облік.

Основним фактором, який впливає на ведення обліку фінансових інвестицій є період їх утримання та можливість реалізації в будь-який момент часу. Тому вище викладена організація обліку фінансових інвестицій, уможливорює формування необхідної інформації для потреб управління інвестиційною діяльністю підприємств.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Міністерства фінансів України № 91 від 26.04.2000р. (Редакція від 09.08.2013). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV ВР від 16.07.99 р. (із змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/-996-14>.
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України № 1560-XII від 18.09.1991р.(із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/10-12>.